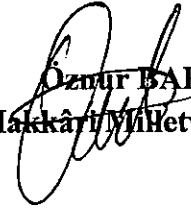

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

6 Ağustos 2025 tarihinde resmi gazetede yayımlanan karar ile Hakkari Cilo Dağları, Hakkari Mergabütan, Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi olarak tespit ve ilan edilmiştir. Bir yerin "Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi" (KTKGB) olarak tespit ve ilan edilmesi, o bölgenin kültürel ve turistik potansiyelinin korunması, geliştirilmesi ve sürdürülebilir şekilde değerlendirilmesi amacıyla devlet tarafından özel bir statüye kavuşturulması anlamına gelmektedir. 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu kapsamında Hakkari Cilo Dağları, Hakkari Mergabütan, Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi ilan edilmesi kararının bölgede ve yöre halkı üzerinde yaratacağı kültürel ve ekolojik tahribatın araştırılması amacıyla Anayasa'nın 98. ve İç Tüzüğü'nün 104. ve 105. Maddeleri gereğince Meclis Araştırması için gereğini arz ve talep ederiz. 08/08/2025

Öznur BARTIN
Hakkari Milletvekili

GEREKÇE

6 Ağustos 2025 tarihinde resmi gazetede yayımlanan karar ile Hakkari Cilo Dağları, Hakkari Mergabütan, Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi olarak tespit ve ilan edilmiştir. Bir yerin "Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi" (KTKGB) olarak tespit ve ilan edilmesi, o bölgenin kültürel ve turistik potansiyelinin korunması, geliştirilmesi ve sürdürülebilir şekilde değerlendirilmesi amacıyla devlet tarafından özel bir statüye kavuşturulması anlamına gelmektedir. 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu kapsamında Hakkari Cilo Dağları, Hakkari Mergabütan, Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi olarak tespit ve ilan edilmesi beraberinde yerel yönetimlerin yetkilerinin sınırlandırılması, bazı durumlarda yerel halkın söz hakkının azalmasına neden olması endişesini de beraberinde getirmektedir. Bu karar yerel halkın mülkiyet hakkı, geçim kaynakları ve yaşam biçimi değiştirmekte ve tehdit altına sokmaktadır. Kararla birlikte korunması gereken alanlar yapılaşmaya açılacak ve doğal alanlar bozulmaya yüz tutarak olumsuz çevresel etkilere maruz kalacaktır. Kültürel kimliğin ticarileşmesi ya da bozulması riski doğuran bu kararların Kapadokya, Uzungöl, Ayder Yaylası'nda yarattığı ekolojik ve kültürel tahribat ise göz önündedir.

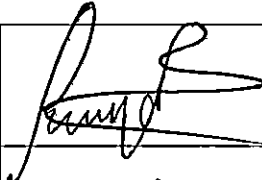
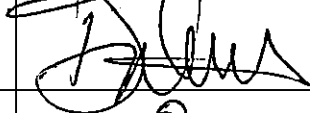
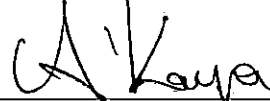
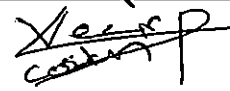
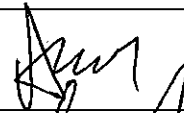
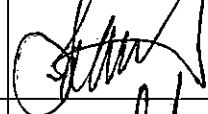
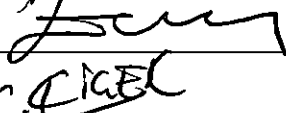
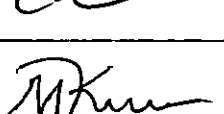
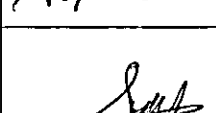
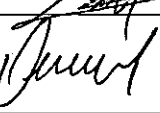
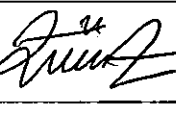
KTKGB alanı ilan edilen Ayder Yaylası'nda verilen kararla Doğu Karadeniz yayla kültürü, geleneksel mimari, kaplıcalar, doğal flora yok olmaya yüz tutmuştur. Kararla birlikte Ayder'de plansız turizm baskısı yoğunlaşarak "betonlaşmanın simgesi" haline gelmiştir. Özgün mimarinin yok edildiği bölgede göçer hayat, hayvancılık ve yerel yaşam turizm lehine bastırılmış, altyapı sorunları nedeniyle dere taşkınları yaşanmıştır. Yayla arazileri yatırımcılar

arasında parsel parsel satılmış, bitki örtüsü, kaynak suları, ormanlar ciddi zarar görmüştür. Ayder Yaylası, KTKGB'nin aksine turizmin kontrolsüz büyümesine kurban gitmiş, zararın büyük bölümü telafi edilemeyecek boyuta ulaşmıştır.

Özel Çevre Koruma alanı ilan edilen bir diğer doğal güzellik Trabzon'un Çaykara ilçesinde bulunan Uzungöl'dür. Göl ve çevresindeki doğa, yayla kültürü, ahşap Karadeniz mimarisi ile tanınan bölge artan turizm patlaması ile hızlıca yapılaşmaya maruz kalmış, göl çevresi yoğun şekilde betonla çevrelenmiştir. Su seviyesi, rengi ve ekosistemin değiştiği gölde beton setler inşa edilerek doğal manzara yok edilmiştir. Mimari kimliğin neredeyse tamamen silindiği göl çevresinde emlak fiyatları ve geçim giderleri artış göstermiştir. Verilen karar ile Uzungöl, ekoturizmin nasıl ekolojik felakete dönüşebileceğinin en canlı örneğidir.

Yine 2004 yılında KTKGB alanı ilan edilen Kapadokya'da bu kararın ardından rantın ve yapılaşmanın merkezine dönüşmüştür. Sık sık kaçak yapılarla gündeme gelen bölgede korunması gereken peri bacaları, restoran, butik otel, otellere dönüştürülmüş, açılan yollarla bölgenin doğal yapısına tamamen zarar verilmiştir. Alınan bütün bu kararlar koruma altına alınması gereken bölgelerin devlet eliyle rant ve betonlaşmaya, bölgelerin doğal yapısının bozulmasına neden olduğu aşikardır.

Bu bağlamda; Hakkari Cilo Dağları ve Mergabütan bölgesinin Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi ilan edilmesi, oranın turizm açısından kalkınmaya açılması ancak bu kalkınmanın kültürel ve doğal mirasın korunması ilkesiyle yürütülmesi, bu durumun sosyal, kültürel ve çevresel etkileri üzerinde yaratacağı tahribatın dikkatle izlenmesi amacıyla bir meclis araştırma komisyonunun kurulması elzemdir.

1	SÜMEYYE BOZ	MUŞ	
2	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
3	SERHAT EREN	DİYARBAKIR	
4	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
5	GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT	VAN	
6	NEVROZ UYSAL ASLAN	ŞIRNAK	
7	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
8	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
9	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11	SALİHE AYDENİZ	MARDİN	
12	GÜLDEREN VARLI	VAN	
13	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
14	BERDAN ÖZTÜRK	DİYARBAKIR	
15	ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ	BATMAN	
16	CENGİZ ÇİÇEK	İSTANBUL	
17	MEHMET KAMAÇ	DİYARBAKIR	
18	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	